

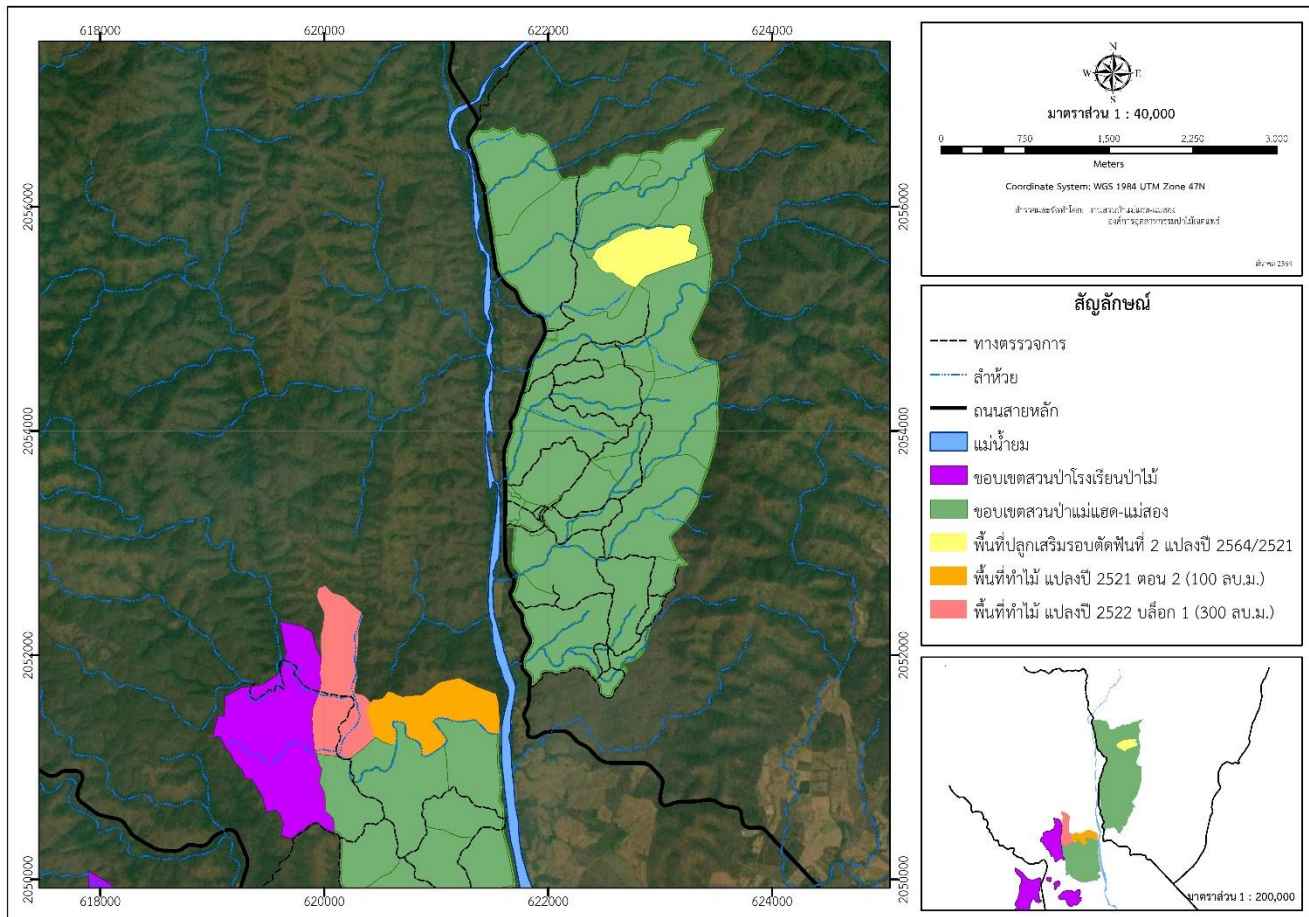

Mae-Had Forest Plantation Management Summary
บทสรุปการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน สวนป่าแม่แฮด-แม่สอง องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
สวนป่าแม่แฮด-แม่สอง องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตแพร่

สวนป่าแม่แฮด สังกัดองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตแพร่ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคเหนือบน องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เป็นสวนป่าโครงการ 4 ปกคลุมเงื่อนไขสันปทานทำไม้ขององค์การทหารผ่านศึก ได้ขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าตาม พ.ร.บ. สวนป่า พ.ศ. 2535 จำนวน 7,435 ไร่ ตามหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า (สป.3) เล่มที่ 1 ฉบับที่ 18-22 ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2539 ภายหลังได้จัดทำการรังวัดด้วยระบบ GPS ได้พื้นที่ทั้งหมด 7,449.35 ไร่ และมีพื้นที่สวนป่าที่ต้องดูแลรับผิดชอบอีกจำนวน 3 สวนป่าคือ สวนป่าแม่แคม-แม่สอง พื้นที่ 1,608.55 ไร่ สวนป่าโรงเรียนป่าไม้ พื้นที่ 3,271.74 ไร่, สวนป่าโครงการฯแม่ยมตะวันตก พื้นที่ 340.01 ไร่ รวมพื้นที่ดูแลรับผิดชอบทั้งหมดจำนวน 12,669.69 ไร่

สำนักงานสวนป่าแม่แฮด ตั้งอยู่ หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ 54120 พิกัดจากดาวเทียม UTM 47Q 619280mE, 2047633mN (Coordinate System: WGS 1984) อยู่ห่างจากสำนักงานองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตแพร่ประมาณ 60 กิโลเมตร

แผนที่แสดงพื้นที่การดำเนินงานของงานสวนป่าแม่แอต ประจำปี 2564

ระบบการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

(Sustainable Forest Plantation Management System)

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) เป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีนโยบายมุ่งเน้นให้สวนป่าในสังกัดมุ่งปฏิบัติการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน เพื่อก้าวสู่ระบบการจัดการสวนป่าที่เป็นสากลโดยการปลูกสร้างสวนป่า คัดครองรักษาบูรณะป่าไม้เพื่อประโยชน์แก่การป่าไม้ โดยได้กำหนดพันธกิจด้านธุรกิจ ประกอบด้วย การพัฒนาที่ดินสวนป่า โดยอนุรักษ์และพัฒนาให้เป็นสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นรากฐานการผลิตไม้และบริการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจสู่ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่นอย่างครบวงจร เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ไม้ของประเทศอย่างพอเพียงและยั่งยืน ส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจอุตสาหกรรมไม้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและธุรกิจบริการที่มีป่าไม้เป็นพื้นฐานให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐาน มีการจัดการด้านการตลาดอย่างครบวงจร พัฒนาระบบและสร้างกลไกการตลาดไม้เศรษฐกิจอย่างเป็นธรรม เพื่อให้การปลูกไม้เศรษฐกิจได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าและยั่งยืน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมและพัฒนาสังคม ชุมชนท้องถิ่นโดยใช้สวนป่าเป็นฐานในการดำเนินงานช่วยเหลือสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่เกษตรกรรอบเขตสวนป่าตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนมีส่วนร่วม

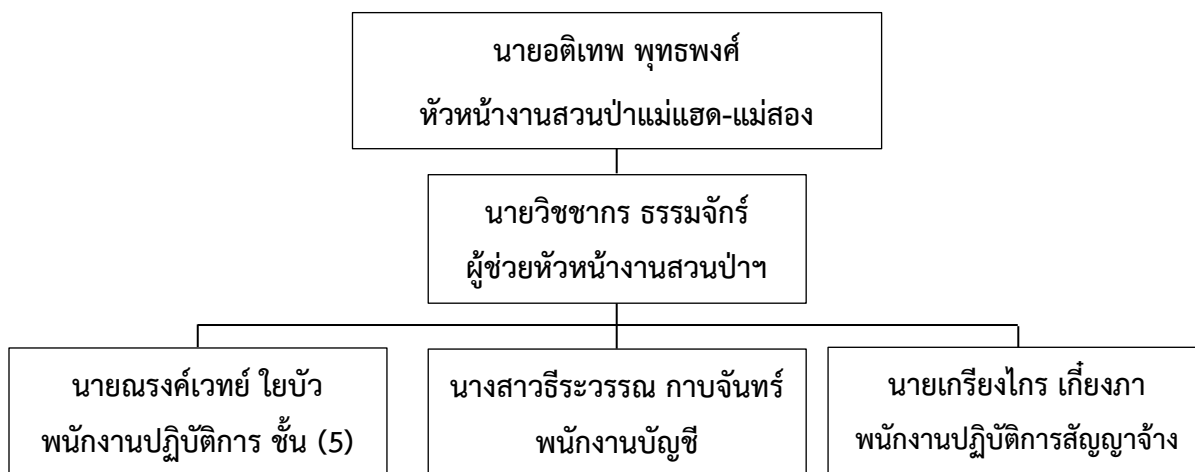
การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนประกอบด้วยความยั่งยืน 3 ประการ

- ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
- ความยั่งยืนด้านสังคม
- ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ

วัตถุประสงค์ในการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

- รักษาสภาพสิ่งแวดล้อมในสวนป่า
- ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่อนุรักษ์ของสวนป่า
- พัฒนาคุณภาพชีวิตในสวนป่า
- อนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยของพืช และสัตว์หายากที่ถูกคุกคามและใกล้สูญพันธุ์
- ส่งเสริมสถานภาพด้านสังคม คุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน ท้องถิ่น
- สนับสนุนประสิทธิภาพของการใช้ประโยชน์สูงสุดของผลผลิตไม้จากสวนป่า

อัตรากำลังการบริหารจัดการงานสวนป่าแม่แฮด

การดำเนินงานการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนของงานสวนป่าแม่แฮด

1. ด้านเศรษฐกิจ

- พื้นที่ให้ผลผลิตทั้งหมด 6,898.68 ไร่
- ความเพิ่มพูนเฉลี่ย (AYI) 0.27 ลบ.ม./ไร่/ปี
- ความเพิ่มพูนทั้งปีของสวนป่าฯ 1,754.55 ลบ.ม./ไร่/ปี

* ข้อมูลดังกล่าว ได้จากการสำรวจปริมาณกำลังผลิตของสวนป่าแม่แฮด ประจำปี 2562

การทำไม้ประจำปี 2564

แปลง 2521 ตอนที่ 2 เนื้อที่ 100 ไร่ ปริมาตร 100 ลบ.ม.

แปลง 2522 บล็อกที่ 1 เนื้อที่ 315.60 ไร่ ปริมาตร 300 ลบ.ม.

* การทำไม้ของสวนป่าแม่แฮดไม่เกินปริมาณความเพิ่มพูนทั้งปี เพื่อให้เกิดการฟื้นตัวของป่า และทำการปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ 2 หลังการทำไม้เสร็จ

แผนการทำไม้ของงานสวนป่าแม่แฮด

ปีที่ดำเนินการ	แปลงปี	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาตร (ลบ.ม.)	วิธีการตัดสาง
2564	2521 ตอนที่ 2	100.00	100	Final cutting
	2522 บล็อกที่ 1	315.60	300	Selection thinning
2565	2522 บล็อกที่ 2	332.91	300	Final cutting
2566	2551/2520	191.11	500	Thinning 1
	2522 บล็อกที่ 3	322.69	800	Final cutting
2567	2552/2520	355.90	500	Thinning 1
	2542/2517	288.25	800	Thinning 2
	2522 บล็อกที่ 4	318.04	300	Final cutting
2568	2553/2520	336.98	500	Thinning 1
	2522 บล็อกที่ 5	299.04	300	Final cutting

การปลูกสร้างสวนป่า ประจำปี 2564

- สวนป่าดำเนินการปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ 2 แปลงปี 2564/2521 เนื้อที่ 200.36 ไร่ พร้อมทั้งบำรุงดูแลตามแผนการดำเนินงานจัดการสวนป่าสักแปลงปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ 2
- ดำเนินการบำรุงดูแลสวนป่าไม้สัก และป้องกันการลักลอบขโมยไม้ในพื้นที่สวนป่าแม่แฮด-แม่สอง

การดำเนินงานปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ 2 ของงานสวนป่าแม่แฮด

ลำดับ	ปีที่ปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ 2	แปลงปีปลูกสร้างเดิม	พื้นที่ปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ 2 (ไร่)
1	2551	2520	201.034
2	2552	2520	375.252
3	2555	2520	301.82
4	2556	2521	330.667
5	2557	2521	335.197
6	2558	2520	323.369
7	2559	2520	314.664
8	2560	2520	321.092
9	2561	2521	315.237
10	2562	2521	276.519
11	2563	2521	218.20
12	2564	2521	200.36

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

เป็นที่ราบเล็กน้อย ส่วนใหญ่เป็นเนินเขา สลับไหล่เขา มีร่องห้วยน้อยใหญ่ทุก ๆ เนินเขา ความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 250-455 เมตร บริเวณเนินเขาโดยทั่วไปเป็นป่าเบญจพรรณ ป่าไผ่และไม้กระยาเลย ขึ้นปกคลุมชนิดพันธุ์ไม้ที่สำคัญที่พบที่เป็นไม้ใหญ่ เช่น สัก ประดู่ป่า แดง ตะเคียนหนู กระเขา สมพง จั้วดอกแดง ฯลฯ

ด้านสัตว์ป่าในพื้นที่สวนป่าแม่แฮด-แม่สอง ได้มีการสำรวจโดยศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยวิธีสุ่มตัวอย่างโดยเลือกวาง Base line และการวางแปลงสำรวจอย่างเป็นระบบ (Systematic line plot system) ซึ่งจากการสำรวจในครั้งนี้ได้ทำการสรุปจำนวนชนิดจำแนกตามสถานภาพการอนุรักษ์และสถานภาพตามฤดูกาลได้ผลการสำรวจรวมทั้งหมด 42 วงศ์ 72 สกุล 89 ชนิด โดยจำแนกสัตว์ในแต่ละประเภทดังนี้

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม พบจำนวน 8 วงศ์ 13 สกุล 14 ชนิด สัตว์เลื้อยคลาน พบสัตว์เลื้อยคลานจำนวน 8 วงศ์ 17 สกุล 20 ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก พบจำนวน 5 วงศ์ 14 สกุล 19 ชนิด นกป่า พบจำนวน 21 วงศ์ 28 สกุล 36 ชนิด

สถานภาพตามสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2548) พบ 4 สถานภาพคือ ใกล้สูญพันธุ์ (Endangered) 1 ชนิด ใกล้ถูกคุกคาม (Near threatened) 5 ชนิด เป็นกังวลน้อย (Least Concern) 28 ชนิด และข้อมูลไม่เพียงพอ (data deficient) 1 ชนิด

สถานภาพทางการอนุรักษ์ตามการจัดของ IUCN (2014) พบ 2 สถานภาพ คือ ใกล้สูญพันธุ์ (Endangered) 1 ชนิด และเป็นกังวลน้อย (Least Concern) 63 ชนิด

การสำรวจความหลากหลายของชนิดพรรณพืช ในสวนป่าแม่แอต-แม่สอง โดยศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยการวางแผนแปลงตัวอย่างขนาด 20x50 เมตร จำนวน 3 แปลงสุ่ม ประกอบด้วยสังคมพืช ป่าปลูกริมบริเวณริมห้วย นอกจากนี้ยังเดินสำรวจนอกแปลงตัวอย่างของแต่ละสังคมพืช เพื่อให้ได้ความหลากหลายของพรรณไม้ให้มากที่สุด ผลการสำรวจพบชนิดพรรณ 87 ชนิด 72 สกุล 38 วงศ์

สถานภาพ (Status) ของพรรณไม้ที่สำรวจในครั้งนี้ ไม่พบพันธุ์ไม้ที่มีสถานภาพถูกคุกคาม (Threatened status) ตามการจัดของ ONEP (2006) และ IUCN (2010) ส่วนพันธุ์ไม้หายากและเป็นพันธุ์ไม้ประจำถิ่นพบ 1 ชนิด พบพันธุ์ไม้ต่างถิ่น 4 ชนิด พันธุ์ไม้รุกราน (invasive species) 3 ชนิด

สวนป่าฯ ได้กำหนดพื้นที่อนุรักษ์รวมกันทั้งสิ้น 426.18 ไร่ คิดเป็น 5.72 % ของเนื้อที่สวนป่าทั้งหมดโดยแบ่งพื้นที่อนุรักษ์ ออกเป็นแต่ละประเภท ดังนี้

1. พื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank)
2. พื้นที่แนวกันชน (Buffer Zone)
3. พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV)

การตรวจสอบติดตามด้านสิ่งแวดล้อม งานสวนป่าแม่แอต ได้ทำการหมายแนวเขตพื้นที่อนุรักษ์ ติดป้ายสื่อความหมาย และทำบันทึกการตรวจสอบติดตามสภาพของพื้นที่อนุรักษ์ และงานสวนป่าฯ ได้กำหนดต้นไม้อนุรักษ์ พร้อมทั้งติดป้ายให้ทราบอย่างชัดเจน และทำการบันทึกดูแลตรวจสอบติดตาม

พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV)

หมายถึงคุณค่าของสิ่งมีชีวิต คุณค่าด้านนิเวศวิทยา คุณค่าด้านวัฒนธรรมและสังคม ที่ได้รับการพิจารณาว่ามีความโดดเด่นสำคัญมาก ทั้งในระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาคหรือในระดับโลก ซึ่งคุณค่าเพื่อการอนุรักษ์อย่างสูงนี้ จำเป็นอย่างยิ่งต้องได้รับการคุ้มครอง รวมถึงต้องสร้างมาตรการหรือแผนเพื่อการจัดการและติดตามเพื่อให้แน่ใจสิ่งที่ได้รับการพิจารณาให้อยู่ในสถานภาพ HCV นั้นยังคงอยู่หรือได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น

จากการสำรวจ และลงความเห็นกับชุมชนในการกำหนดพื้นที่ HCV ในพื้นที่สวนป่าแม่แฮดมีพื้นที่ HCV ที่สำคัญคือ HCV 1 Rare, threatened or endangered species: แหล่งหากินของนกยูง แปลงปี 2521

การจัดการและการตรวจติดตาม งานสวนป่าแม่แฮด ได้จัดชุดสำรวจ และดูแลพื้นที่ HCV โดยการบันทึกลงในแบบบันทึกตรวจติดตามพื้นที่ HCV เมื่อพบความเสียหาย หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดความเสียหายต่อพื้นที่ เพื่อนำไปสู่แนวทางการป้องกันและแก้ไขต่อไป

ผลการตรวจติดตาม จากการสำรวจตรวจติดตามไม่พบความเสียหาย และผลกระทบจากการประกอบกิจกรรมของทางงานสวนป่าแม่แฮด และจากปัจจัยภายนอก ต่อพื้นที่ HCV คือ แหล่งหากินของนกยูง แปลงปี 2521 บล็อกที่ 1

ตรวจสอบติดตามการพังทลายของดิน ตามสถานีตรวจวัดการพังทลายของดินในพื้นที่สวนป่าแม่แฮด-แม่สอง แปลงปี 2564/2521 และ แปลงป่าธรรมชาติ (แปลง 2521 บล็อกที่ 1) ในการตรวจสอบติดตามพบว่าค่าการพังทลายของดินในพื้นที่ของสวนป่าฯ อยู่ในระดับที่น้อยมาก ซึ่งไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรทางธรรมชาติ และทรัพยากรที่เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวันของชุมชนรอบพื้นที่สวนป่า เช่น ทรัพยากรน้ำที่ใช้ในการอุปโภค บริโภค เป็นต้น

ภาพการตรวจวัดการพังทลายของดิน ในพื้นที่สวนป่าแม่แฮด

* แนวทางการป้องกัน และแก้ไขการพังทลายของดิน อยู่ในหัวข้อการสำรวจผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้จากการสำรวจด้วยแบบสำรวจ Site Inspection ทั้งก่อนและหลังการทำกิจกรรมทุกอย่างของสวนป่า

การสำรวจผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม (SITE INSPECTION)

การสำรวจผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม หรือ Site Inspection นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความเสี่ยง แนวโน้ม และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ที่มีการปฏิบัติงานของสวนป่า เช่น การปฏิบัติงานด้านการทำไม้ การปฏิบัติงานด้านการปลูกสร้างสวนป่า และการสร้างถนนป่าไม้ ซึ่งงานสวนป่าแม่แฮด จะดำเนินการสำรวจ Site Inspection ทั้งก่อนและหลังการปฏิบัติงาน เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงาน ป้องกันและตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม

จากการสำรวจพื้นที่ด้วยเครื่องมือแบบการสำรวจ Site Inspection ในการดำเนินงานด้านทำไม้ ปลูกสร้างสวนป่า และสร้างถนนป่าไม้ สรุปได้ว่าไม่พบพืชพรรณ และสัตว์ที่หายาก ใกล้สูญพันธุ์ รวมทั้งพื้นที่ HCV บริเวณพื้นที่แปลงทำไม้และทางงานสวนป่าแม่แฮด ได้กำหนดแนวทางการจัดการเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้

1. กำหนดแนวกันชน (Buffer Zone) หรือไม้ใกล้ทางตรวจการ
2. ละเว้นการทำไม้บริเวณพื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank)
3. งดเว้นการตัดถนนป่าไม้ใหม่ รวมทั้งระมัดระวังเมื่อจำเป็นต้องสร้างถนนป่าไม้

3.ด้านสังคม

ชุมชนรอบพื้นที่สวนป่าแม่แฮด ประกอบด้วย 4 หมู่บ้านได้แก่ บ้านป่าแดง หมู่ที่ 1, บ้านอัมพวัน หมู่ที่ 7, บ้านอัมพวัน หมู่ที่ 8 ตำบลเตาปูน และบ้านวังดิน หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่

* จากการสำรวจ สอบถามผู้นำชุมชนรอบสวนป่าแม่แฮด ไม่พบว่ามีชุมชนพื้นเมือง หรือชนเผ่าใด ๆ ที่เคยอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่สวนป่าแม่แฮด พื้นที่รอบสวนป่าแม่แฮด

นโยบายของสวนป่าแม่แฮด ด้านสังคม

- พิจารณาจ้างแรงงานจากชุมชนท้องถิ่นใกล้ ๆ สวนป่าเป็นอันดับแรกและกำหนดค่าจ้างแรงงานด้วยความเป็นธรรม
- มีการฝึกอบรมให้ความรู้พนักงานสวนป่าและคนงาน
- ส่งเสริมอุปกรณ์และเครื่องมือด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
- ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพให้กับคนงาน
- สนับสนุนด้านการศึกษาและศาสนา
- จ้างนายไม้สักของสวนป่าประมาณ 30% ให้กับชุมชนท้องถิ่นและหมู่บ้านป่าไม้
- สร้างโครงการความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น
- ส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมไม้ต่อเนื่อง
- มีระบบแก้ไขข้อขัดแย้งกับชุมชนท้องถิ่น
- มีพนักงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสวนป่า

- ประชุมร่วมกับผู้นำชุมชน รับฟังข้อเสนอแนะต่าง ๆ

- อบรมให้ความรู้ในการทำงานให้แก่บุคคลที่ปฏิบัติงานสวนป่า

3.แผนการจัดการ

แผนการจัดการสวนป่าแม่แฮด ระยะยาว ปี 2564-2568

ลำดับ	รายละเอียด	2564	2565	2566	2567	2568
1	<u>ด้านเศรษฐกิจ</u>					
	- แผนการทำไม้ (ลบ.ม.)	400	300	1,300	1,600	800
	- แผนการปลูกเสริมฯ (ไร่)	200	602	332	322	318
2	<u>ด้านสังคม</u>					
	- กรมธรรม์อุบัติเหตุ (ปีละ)	1	1	1	1	1
	- ตกลงกับชุมชน (ครั้ง)	1	1	1	1	1
	- มวลชนสัมพันธ์ (ครั้ง)	12	12	12	12	12
	- การจ้างแรงงาน (%)	100	100	100	100	100
	- การอบรม (คน)	25	25	25	25	25
3	<u>ด้านสิ่งแวดล้อม</u>					
	- พื้นที่ HCV (ครั้ง)	4	4	4	4	4
	- พื้นที่อนุรักษ์ (ไร่)	426	500	600	700	750
	- ต้นไม้อนุรักษ์ (ต้น)	20	20	20	20	20
	- สถานีวัดการพังทลายของดิน (ครั้ง)	2	2	2	2	2
	- Site Inspection (ครั้ง, ปี, กิจกรรม)	2	2	2	2	2

วิสัยทัศน์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
“เป็นผู้นำการจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไม้จากป่าปลูก
ในปี 2565”

ติดต่อ : สำนักงานสวนป่าแม่แฮด-แม่สอง หมู่ 9 ต.บ้านกลาง อ.สอง จ.แพร่

รหัสไปรษณีย์ 54120 โทร. 081-9534103

สามารถเสนอแนะข้อคิดเห็น ผ่านทางกล่องรับความคิดเห็นที่ทำการผู้ใหญ่บ้านป่าแดง, บ้านวังดิน
และหน้าสำนักงานสวนป่าแฮด-แม่สอง